

Novelle

En dag på labbet

Klockan halv nio är jag färdig med färgningen. Trettio klamydiaplattor staplade upp på varandra ligger och väntar på att bli mikroskoperade. Tre hela veckor skall det här vara min huvuduppgift på laboratoriet. I tre dagar har klamydiaorganismerna fått möjligheten att växa och föröka sig. Ympade på musceller i ett skåp med både värme och koldioxid. Där trivs de bäst.

I traven med färgade plattor ligger prov från både onsdag, torsdag och fredag. Senast på förra veckans möte var det igen diskussion om eventuell avläsning på lördag, men det var som vanligt bara våran läkare som önskade det. Hans arbetstid blev inte påverkad men för oss skulle det betyda att vi måste arbeta varannan lördag istället för var fjärde. Inte för att vi är dom som bestämmer sådana saker, det är naturligtvis

en sak för ledningen på vårt mikrobiologiska laboratorium. Emellertid var det ingenting som numera kunde avgöras utan att den ekonomiska aspekten togs med och där hade vi det bästa argumentet. Vi firade med kaka efteråt och vi var alla eniga om att vi hellre valde en måndag med sex timmars mikroskopering än fick varannan helg förstörd.

Otrogen med tre olika kvinnor. Flytningar de sista två veckorna. På remissen som ligger först i högen är den kliniska diagnosen ordentligt ifyllt med en, för ovanlighetens skull, fullt läslig handskrift. Läkaren som informerar oss, inte bara om otroheten, men också antal nya partner, tror antagligen att denna upplysning ska underlätta våran bedömning. Jag tänker på alla händer som har hanterat detta prov och på

alla ögon som har sett denna remiss och funderar på om jag borde laga mig ett eget litet projekt och ta kontakt med läkarna som informerar oss om de intimaste detaljer i patientens privatliv och förklara för dem att det enda som är intressant för oss är om provet innehåller klamydia. Men jag slår fort bort tanken, en laboratorieassistent som tillrättavisar en läkare – tanken är absurd. Antingen skulle jag bli bemött med regelrätt utskällning eller med arrogans och nedlåtenhet och hör nu här lilla vännen.

Tio minuter tar det att läsa igenom en platta med tjugofyra prov. Jag flyttar den vant under mikroskopet och undviker att följa förflyttningen med blicken. Tänker på det första året som laboratorieassistent och de många dagarna jag gått hem med huvudvärk och lätt illamående efter många tim-

Illustrasjonsfoto © Science Photo Library/GV-Press/Nordic Photos

mars mikroskopoperande. När jag är färdig med en tredjedel av stapeln stiger jag upp från stolen för att sträcka på mig. På insidan av dörren har vi hängt upp en plansch med olika övningar som passar bra för att mjuka upp muskulaturen. Jag gör simrörelser med armarna över huvudet, vrider huvudet åt höger och vänster några gånger. Böjer det ned mot bröstet. Gör några djupandningar och upp och ner med axlarna. Men den spända nacken går inte att avhjälpa. Av erfarenhet vet jag att den kommer att sitta i några dagar. En stålpelare som håller huvudet fixerat och som snart ska introducera veckans första huvudvärk.

Ute i korridoren hör jag Annas och Beates röster. De är alltid först på plats i fikarummet. En platta till och sedan är det dags för morgonfikat. På plattans plastlock märker jag av de positiva proven. Ett plus, två plus eller tre plus beroende på hur många färgade inklusioner jag har hittat. Dessa resultat ska sedan föras över på dagens arbetslista och därefter registreras i laboratoriets dataprogram. Tankarna går planlöst igenom helgen och stannar vid boken jag blev färdig med kvällen innan. En bok där författaren följer älven Donau från dess början till utflödet i Svarta havet. Han är på samma gång historiker, socialantropolog och biolog. Jag fastnade för historien om mannen som använde hela sitt liv till att kartlägga en kilometer av älven. Vattenväxter, fiskar, strandvegetation förde han in i detaljerade register. Ett helt liv. En kilometer älv.

Fikarummet är nästan fullt när jag kommer in. Jag tar ner min personliga mugg från hyllan och konstaterar att det är dags för ordentlig rengöring av den. Men det får vänta för nu är kaffetörsten akut och i ögonvrån tycker jag mig skymta en kaka på fikabordet. Javisst ja, det är måndag och jämn vecka och det betyder fika tillsammans med läkarna. De sitter som vanligt vid bordet närmast fönstret, jag sätter mig på den enda lediga stolen längst in vid bordet som står närmast läkarnas. Idag är det professorn och de två avdelningsläkarna samt en kandidat som är närvarande. Plötsligt hör jag ordet Donau. Det är professorn som pratar. Och jo, det är just om samma bok han snackar med ivrig stämma. Om någon har läst den.

– Ja, svarar jag högt och tydligt. – Ja! och vilken fantastisk bok.

Alla läkarögon vänds mot mig, professorn kastar en hastig blick mot hörnet där jag sitter och vänder genast bort huvudet.

– Vad tyckte du bäst om? Jag försöker fånga hans blick men han sitter nu halvt bortvänd och pratar med kandidaten. Kakan är placerad vid mitt bord och när han sträcker sig fram för att skära sig en bit, försöker jag igen.

– Historien om mannen och en kilometer älv...

Han ser inte på mig, skär sig fort ett

stycke och vänder sig nu så han sitter med ryggen mot mig. De andra vid bordet diskuterar ivrigt men jag klarar inte att följa med och hör deras röster som inneslutna i bomull. En stark ensamhetskänsla sköljer genom mig, jag skjuter bort kakan och kaffekoppen och reser mig för att gå. Men Beate som sitter vid sidan av mig, dunkar mig i armen.

– Vakna, Anneli, hör du inte att vi pratar med dig. Du som vet allt, är Bobby död eller inte? Du såg väl *Dallas* igår?

– Ja, naturligtvis såg jag *Dallas*. Hurså?

– Ja men Bobby. Det är ju nån annan som spelar han nu. Är han död frågar vi dig allvetaren?

Jag mumlar nåt om att det skiter jag väl i, samtidigt som ensamhetskänslan får sällskap med dåligt samvetekänslan.

– Ursäkta mig, Beate, men jag vet faktiskt inte.

Jag tänker på älvar. Hur de kan börja som en droppe i mossan och sluta som en droppe i det stora havet. Hur de påverkar historien och kulturen. Hur en älv alltid är densamma och likafullt varje minut i förändring. En kilometer älv. Ett liv.

Anna mitt emot mig har gått och nu sitter Maggan där. Jag frågar hur det går med tvillingarna.

– Snoriga igen. Du vet dagis.

Jag säger att jag faktiskt inte vet så mycket om dagis. Det fanns knappast när mina barn var små. Vi pratar om ungar och inte tid till sig själv. I mitt huvud maler orden som min barndomsväninna en gång kastade ur sig. *Du ska alltid vara så märkvärdig. Du kan aldrig bara anpassa dig till en grupp.* Från läkarbordet hörs inte ett ljud. De sitter alla nedböjda över en eller annan medicinsk artikel.

En kilometer älv. Ett helt liv. Att stoppa tiden. Hålla den fast en stund.

Jag åter fort upp kakan och håller i mig den sista kaffeslurken. När jag stänger dörren bakom mig får jag solen rakt i ansiktet. Jag rycker tillbaka som om jag fått ett slag i ansiktet. Tillbaka till klamydian. Femton plattor återstår att scanna och de många positiva resultaten på första plattan får mig att skärpa sinnen. Här kommer proverna från ungdomsmottagningen och det betyder högre koncentration av klamydia. Tyvärr alltför få prov från killarna. Den främsta smittkällan som symptomlösa går runt och smittar tjejerna. De söker heller inte läkare de gånger de faktiskt får symptom, de vill inte uppleva smärtan och obehaget av en bomullspinne i urinröret. Tjejerna går ofta regelbundet till gynekologen, antingen för att nya p-piller ska skrivas ut eller för att ta ett cellprov. Men nu har vi hört att nya genteknologiska metoder är på väg och att man då också ska kunna testa urinerna. Då kanske det blir större fart på killarna.

Någon knackar på dörren och Anna sticker in huvudet. Det är telefon till mig.

Min sambo Urban vill påminna mig om att ta med mig tomma pappaskar från jobbet. Vi är på väg att flytta och denna gång är det ingen flyttning mellan olika andrahandslägenheter. Vi är på väg hem. Hem till Norrbotten och skogarna. Jag har redan sagt upp mig men ännu har jag nästan tre månader kvar att jobba. Sista tiden har jag märkt en stigande irritation över människomängden och köerna i Stockholm. Jag står och stampar bakom gamlingarna som långsamt tar sig upp på femtifyrans buss; bussen som passerar de flesta stora sjukhus i Stockholm. När jag kommer hem till lägenheten på eftermiddagarna vill jag bara ha tystnad. Inte ens köksfläkten använder jag mer. Jag är så glad över att vi bäge kommer däruppifrån och att också Urban känner samma längtan som mig. Även om han aldrig uttryckligen säger det. Men det kommer små kommentarer då och då. *Nog blir det bra. Skönt å slippa den här jävla trafiken.*

Nu håller jag äntligen på med sista plattan. Jag har bett Anna komma in till mig efteråt för att hjälpa mig att överföra resultaten till listorna. Adressen på sista remissen får mig att stoppa upp en sekund. Jaha, en i vårat hus. Kan det vara nån jag känner? Klinisk diagnos: *Man med fast partner. Haft sex med okänd kvinna. Orolig för HIV-smitta. Flytningar från urinröret. Klamydiamisstanke. Prov också skickat för gonorreundersökning samt blodprov för HIV och Hepatit.* Förnamn: Urban. Efternamn...

I förrådet hittar jag tio tomma papplådor. Jag tänker att jag kan börja packa böckerna och fotoalbumen redan ikväll.

Ann-Gerd Simu

tmerc@online.no

Frydenlunds gate 13
0169 Oslo

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

Manuskriptet ble mottatt 24.4. 2008 og godkjent 12.5. 2008. Medisinsk redaktør Anne Kveim Lie.